

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gid. — kr.
" pol leta " 60 "
" četrť leta — " 80 "
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofijsk.
poslopju (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Volilna borba na Kranjskem.

Med tem ko blizu naše meje na Turškem curkoma kri teče za oslobodjenje kristijanskih narodov iz turškega trinoštva, dobijo Slovenci na Kranjskem hudo volilno borbo za pravice svoje narodnosti in svoje dežele. Ustavoverno ministerstvo dunajsko je deželni zbor kranjski mahoma razpustilo in nove volitve naglo razpisalo. Te se bodo vršile za kmetske občine že 7. julija, za mesta in trge 10. julija, za veliko posestvo pa 13. julija. Nepričakovani razpust deželnega zbora, naglo razpisanje nove volitve ima svoje posebne uzroke in poseben namen. Kajti letos jeseni po teče itak skoro vsem deželnim zborom njihova 6-letna volilna doba in bo tedaj povsod novih volitev treba; meseca decembra bi tudi Kranjska prišla na vrsto. Ali ministerstvo in jegovi prijatelji na Kranjskem nečejo niti par mesecev dalje čakati! Zakaj ne?

Dunajska „Presse“ je začudenemu svetu namignila prav čuden uzrok, ko je zadržala: „z volitvami na Kranjskem ne kaže čakati, ker poznej mnogo volilcev v Kočevju ni doma“. Tako tedaj! Ker jeseni in proti koncu leta mnogo Kočevjarjev z novim „lorbekom in pomerančami“ po svetu razide, mora ob času žetve ves slovenski narod od Kostanjevice do Železnikov in od Sneznika do Triglava na volišče! Zavoljo par kočevarskih krošenj več na ustavoverski in nemškutarski strani je vse drugo prebivalstvo sredi najhujšega dela primorano začeti trdno volilno prasko in borbo, če neče pravic svoje narodnosti, svoje dežele rokam ustavaškimi prepustiti! Graška „Tagespost“ nam je pa veliko bolj tehten uzrok nepričakovanega postopanja dunajskih ministrov gledé kranjskega deželnega zbora vedela povedati. Ta brbrava liberalna starka se je nad razpustom močno razveselila in rekla, da sedaj slovenski Kranjci dunajskega ministra Stremajerja ne bodo spravili na tožno klop! Kako to? No, tako! Deželni zbor kranjski je po večini naroden, slovensk. Slovenci imajo v njem večino in se nečejo ustavovercem

vklanjati. Zarad slovenske večine v zboru je tudi deželni odbor naroden in slovensk. To pa vse ustavoverce in nemškutarje močno boli in grize. Na dalje imajo deželni zbori po postavi pravico nekoliko udov imenovati za deželni šolski svet; slovenska večina v deželnem zboru v Ljubljani je tedaj za deželni šolski svet kranjski imenovala Slovenca. Tega pa minister Stremajer ni hotel trpeti in je brez prašanja deželnega zbora sam imenoval nekega dr. Mrhala za uda deželnega šolskega sveta v Ljubljani. To pa je slovenske poslance razžalilo in so letos sklenili in deželnemu zboru tudi naložili tožiti ministra Strémajerja pri upravni sodnji na Dunaju. Temu, pravi „Tagespošta“, se je sedaj srečno v okom prišlo: kranjski zbor je razpuščen in jegov odbor nima več pravice tožiti. Mogoče, da ima „Tagespošta“ prav, vendar pravi namen nepričakovanega razpusta so razkrili dunajski listi, zlasti „Neue freie Presse“. Ta od judov v smislu nemčurstva in turkoljubja pisani list javlja, da pravi namen razpusta je pri novih volitvah slovensko večino potlačiti in ustavovercem pomagati do zmage in do gospodstva na Kranjskem. To je tudi najverjetniše! Ustavoverci se bojijo hudih časov vsled dogodkov, ki se Slovanom v korist krvavo vršijo na Turškem. Zato hočejo rešiti, kar le mogoče, dokler je še čas in zlasti dognati to, da bi svetu zamogli tem bolj zdatno kazati: Kranjska ni — slovenska.

Kaj bodo Slovenci tukaj storili? Trdno kakor skale bodo stali vsi za svoje pravice. Ustavoverci se bahajo, da so na volilno borbo že dolgo pripravljani. Dobro, ali Slovenci so morebiti prehitjeni, toda premagani niso in tudi premagani ne bodo. Temu nam je porok nova edinost in zastopnost, katera je tudi na Kranjskem po večletni in res neumni razprtiji zopet zavladovala. „Slovenec“ in „Slov. Narod“ poročata, kako so se narodnjaki ljubljanski brž zbrali okoli staroste Slovencev, okoli častitljivega doktorja Bleiweissa in takoj sestavili volilni odbor, ki se ima pomnožiti z največjavnimi možmi iz vseh okrajev kranjske dežele. Ta pomnoženi odbor bo potem vzajemno kandidate

za poslanstvo postavil in celo volilno borbo vodil. Tako je prav! Le edinost, sloga in porazum peljajo tukaj do nam vsem Slovencem neizmerno potrebne zmage na Kranjskem. Kajti če Kranjci propadejo, potem bo ustavovercem tudi po drugod greben močno vzrastel in pri bodočih volitvah se nam utegne povsod slaba goditi. „Neue freie Presse“ trdi tudi, da bo ljubljanski škof narodne duhovnike zažugal in jim udeležbo pri volitvah v narodnem smislu trdno prepovedal. Glejte, kaki čudaki so nemški liberalci in ustavaki! Tukaj bi jim naši škofje dobri bili, tukaj jim želijo moči, upljiva in veljave na cente, sicer pa jim krčijo in krajšajo najsvetejše pravice, kolikor le morejo! Toda ti predrzneži se varajo zlasti gledé kranjske duhovščine, ki je sploh izgledno narodna bila in ostane!

Cerkvene zadeve.

Semenišče za dijake, tako zvana ustanova Maksimilijanum-Viktorinum dobi sedaj zopet v Mariboru svojo lastno in novo poslopje. Dne 24. maja se je vložil blagoslovljeni, temeljni kamen. Načrt poslopja je izdelal stavbeni mojster g. Lobenstein, stavljenje prevzel pa je stavbeni mojster g. Črniček za 23.000 fl. Poslopje bo ogelna hiša 24 sežnjev dolga v meščanski ulici — Bürgerstrasse in v podaljšani gosposki ulici 11^{1/2} sežnja, široka pa 6 sežnjev; hram bo imel 2 nadstropa in prostora za 60 semenaristov.

Svitli cesar so farmanom župnije sv. Antona na Pohorju iz lastne svoje blagajnice podarili 300 fl. da si pogorelo cerkvo zopet postavijo. Bog plati!

Papeževa himna je po L. Seydler-u, stolnem organistu v Gradcu, dobila dobrih novih napevov. Partitura za zbor, za 3 enake glase in za 4 moške glase po 10 kr.; za 1 glas po 2 kr. („Vereinsbuchhandlung in Graz.“)

Orglarsko šolo bode cecilijansko društvo v Ljubljani napravilo že mesca oktobra. Same orgle s 6 spremeni bodo stale 600 gld., „harmonium“ kakih 100, glasovir do 200 gld. 14. junija bo prvi občni zbor. Mladenči, ki se želé orgljanja učiti, naj se oglasijo pri g. Jan. Gnezda-tu v Alojznici.

V Rim odšlo je mnogo kranjskih Slovencev, med njimi preč. g. prošt dr. A. Jarc; čč. gg. duhovni: Ign. Erzen, Mat. Tavčar, Jan. Volčič, Fr. Grivice, Ign. Salehar, Jan. Mervic, Jan. Tavčar, Jan. Novak; neduhovni: Iderski župan Val. Treven, pa Ločanje: trgovec Hafner, posestniki: Trilar, Stanonik, Bogataj. V Rimu jim je gosp. dr. Črnič, superijor ilirskih kanonikov sv. Jeronima, oskrbel stanovanje po sedanjih okoliščinah zares po nizki ceni. Posebno odlična pa je hrvaška deputacija, pri kateri bo zastopano vse škofijstvo ondotne cerkvene države, ker pridružil se ji bo tudi milgosp. J. Šmiciklas, škof Križevski (grškega edinstva). Tudi še pojdejo: g. Miroslav Kraljevič,

vel. župan v Požegi v pok.; v imenu kapitelná kanoniki: dr. St. Ilijašević, dr. L. Rumpler, dr. Fr. Šagovac; dalje Jož. Kovačević in drugi.

Mala pa pogumna Belgija je vrlo pridna katoliška dežela, ki šteje zraven zagrizenih frajmavrerjev veliko večino gorečih katoličanov, ki svoje verske prepričanje pri vsaki priliki očitno kažejo. Sv. Očetu so za 50letnico v dar poslali 458 mešnih plaščev, 3 monštrance, 156 ciborijev, 188 kelihov, 135 srebrnih posodic za sv. obhajilo in ravno toliko posodic za sv. olja; potem 143 vezanih mešnih knjig, 282 alb, 282 prtev za altarje, 950 korporalij, 135 križev iz meda zlatih ter ravno toliko parov medenih svetilnikov. Sv. Oče bodo te darove razdelili med uboge misijonske cerkve.

Gospodarske stvari.

Umna vzreja telet je podlaga hasnovite živinoreje.

M. Živinoreja se more po nekterih krajih najhasnovitejši del gospodarstva imenovati. In vendar na njo kmetovavci vse premalo svojo skrb obračajo. Prava podlaga pa hasnovite živinoreje je umna vzreja mladih živinčet sploh in telet posebej. Pa ravno ta studenec pravega, rekel bi vsega haska pri živinoreji, se po večih in manjših gospodarstvih vse premalo obrajta. Tele za rejo odloženo je v hlevu večidel pravi pasterk. Le malo je gospodarjev, ki bi spoznali, da more tele veliko haska prinašati. Poleg manjših pogreškov, kateri so v manjši ali večji meri skoraj pri vseh naših gospodarjih najti, so pa zlasti tri naglavni pogreški ali posamez ali pa tudi in še bolj pogosto vkupaj po vseh gospodarstvih videti. Ti trije naglavni pogreški pri vzrejevanju telet pa so: 1. Pritrgovanje maternega mleka sesavnim teletom; 2. Prenaglo odstavlanje telet in 3. Pomanjkljivo in slabo krmiljenje že odstavljenih telet.

Kjer je velika družina in se tedaj dosti mleka za se potroši ali kjer se mleko dobro in lahko v denar spravlja, kakor blizo mest, tam se sesavnim teletom le predostokrat in preveč materno mleko pritrjuje. Imajo pa ljudje za svoje napačno ravnanje cele torbe praznih in publih izgovorov. Tele pravijo, ne potrebuje vsega mleka svoje matere, če pa mleko v vimeņu zaostaja, pravijo, krava potem na mleku pozgublja. Ali tele vse mleko potrebuje ali ne, to izvedeti je prav lahka reč. Naj se tele le 4—5krat k materi spusti in potem krava pomolze in kmalo se bode pokazalo, da ne bode mogoče o vseh treh caljah krave molzti in da je treba teletu vse materno mleko puščati. Bilo bi pa nasproti tudi krivo ravnanje, ako bi tele o vsakem njemu poljubnem času brez ovire do krave moglo. Čas sesanja se teletu ne sme prekratko odmeriti in treba je potrpežljivo počakati, dokler se živinče nasesa. Poljubno sesanje o vsakem času kravo preveč vznemiri in vzmuči. Tako sesanje kravo moti, da ne more mleka izločevati, kakor

to kravja natura zahteva. Najbolj kaže tele vsakokrat tako zraven krave privezati, da more do sescev in ga potem, ko se je nasesalo, zopet v poseben odločen in z slamo dobro nastlan prostor zapreti. S tem, da se teletu kolikor mogoče veliko mleka poda, se da doseči, da živinče lepo raste in se krepko razvija, o čemur se gospodar ne le z očesom, ampak še bolj z vago lahko prepriča. Druga napaka pri vzrejevanju telet ima isti povod namreč mlečno lakomnost lastnikov. Komaj je preteklo 14 dni, k večemu 3 nedelje, že se dene tele od krave ali se odstavi in se krmi z razno mrvo brez obzira na to, ali more mlado živinče položeno krmo tudi že jesti in z pridom prebaviti. Naj krajši čas za tele, ki je za vzrejo odločeno, sesanja je 4, najdaljši 7—8 tednov. Vendar pa se mu tudi potem času mleko ne sme že popolnoma odtegniti, ampak mora se mu ali posnetega ali kislega še vedno nekaj privoščiti. Če se mu pa mleko popolnoma odtegne, se mu morajo pa druge močnate pijače podajati, kakoršnih je več sort na izbiro. Pšenični otrobi, na debelo zmleti oves, namočen kuhan grah, repične preše ali prga v mlačni vodi raztopljena in teletom podajana dela čudeže. Poparjene sladovne cime, semtertje prgišče poparjene koščene moke, dan na dan zmučkano sirovo jajce, so posebni pomočki, da dobi tele močne kosti in svitlo dlako. Po dveh mescih se prestopi k obilni subi klaji, ki mora pa, če ne obstoji iz čistega dobrega sena, kakor je med gorjanci navada, prilično pomešana biti, prvič, da živinčetom črevesa ne zapeče, drugič, da jim tudi driske ne napravi. Če je mogoče prvo leto tele brez zelene klaje samo o suhem senu prerediti, je to najboljše. Na suhe pašnike sicer se živinčeta brez skrbi zaganjajo. Preskorajšnje krmljenje z zeleno klajo teleta oslablja v črevih in živinčeta le prerada vzhujšajo. Krmljenje z suho klajo pa ne sme nikakor tako obilno biti, da bi se teleta tako rekoč opitala, kar bi sicer enakomerno razvijanje vseh delov telečjega trupla oviralo. (Konec prih.)

Koristna rastlina za pridelovanje zelene krme je orjaška stoklasa (*Bromus inermis*, Riesentrespe). Noveje dni so jo začeli močno hvaliti in se je res dobro obnesla v ogerskih planjavah, tudi v sušnih letinah. Vsakej rastlini okoli nje je suša več škodila, kakor pa njej in če so včasih se vse posušila, orjaška stoklasa je ostala. Najbolje stori v črni, prsteni ilovici, vendar tudi v pusti ilovici in v lahkem peščenem svetu daje dovolj pridelka. Orjaško stoklaso sejejo ali samo, ali pomešano z lucerno in drugimi deteljami. Visoko steblovje, košate betve, široki listki te rastline storijo, da se nje pri kositvi vselej zdatno dosti nakosi; tudi kot rastlina za pašo je velike vrednosti, ker močno obraste in daleč svoje koreninje razganja, iz katerega zopet nove betve pririjejo na svetlo in tako močno trato naredé. Če se ta stoklasa sama seje, tedaj je 58—70 kilo semena treba na eden hek-

tar; če je pa pomešana z lucerno, tedaj je 40—45 kilo dosti. Stoklasa se zamore po 3—4 na leto kositi, in trpi 12—15 let. Seme se dobi pri g. Berdajsu, trgovcu v Mariboru.

Trtna uš ali filoksera je na Francoskem v 7 letih 347.550 oralov vinogradov popolnem uničila, 500.465 oralov tako poškodila, da bodo trsovje morali izkrciti in izrjaviti; tedaj bo drugo leto blizu $\frac{1}{3}$ vseh francoskih vinogradov po tem strašnem merčesu pokončanih. Do sedaj še niso nikder izumili dovolj zdatnega pomočka. Tudi na Švicarskem in na Nemškem se širi trtna uš. Pri nas so blizu Dunaja izruvali zavolj filoksere 8 oralov vinograda in vendar merčesa niso popolnem iztrebili. Ogerski državni zbor je 80.000 fl. dovolil, da se na državne stroške izruje 1800 oralov najlepših vinogradov nad Pančevo, ker se je v njih trtna uš prikazala. In res so lani celo leto izsekavali trsovje, zemljo rigolali 1 meter globoko in jo z karbolno kislino zalivali, ali vse je bilo zastoj; 80.000 fl. je potrošenih, trtna uš pa ni pokončana. Ministerstvo je sedaj krčenje vinogradov ustavilo in ljudje bodo roke križem držali in obupni gledali, kako se bo ta strašni sovražnik vinorejstva po deželi širil. Na Štajerskem še do sedaj nismo zapazili trtne uši.

Sejmovi. 4. junija: Ruše, Novacerkva, Videm; 6. junija Brežice; 7. junija: Loka; 8. junija: sv. Martin pri Slov. Gradcu, sv. Miklavž na polju, Stras, Zeleni travnik; 9. junija sv. Marjeta na dravskem polju, Pilštanj, Trbovlje.

Dopisi.

Iz Celja. Kakor je „Slov. Gosp.“ že objavil, se tukaj zvonik farne cerkve popravlja. Bilo je tega popravila silno potreba; zakaj stara, nizka streha, ki je bila po ognju l. 1798. le za silo prekrita, je bila že toliko prhka, da bi se bila skoro podrla. Novi zvonik — tako upamo — bo krasno delo in pravi kinč, ne le cerkve, ampak celega mesta. Zid starega zvonika bil je visok samo 13 sežnjev, in stara streha 4 sežnje; pri novem pa bo visokost zida 17 sežnjev in visokost strehe 11 sežnjev znašala. Že je stara streha podrti in stari zid za 3 metre znižan, kjer se od tod novi zid na 8 oglov postavlja. Zvonovi bodo na starem mestu ostali; ali line, gotično predelane, bodo veliko visokejše, da se bo glas zvonov lahko na večjo daljino razlegal. Cena popravila znaša 9207 fl., od katerih bo cerkev 5000 fl.; patron, t. j. cesarska kasa 1400 plačala, ostalih 2800 fl. pa bote obedve okolici zložile. Tudi stara ura se bode zdaj popravila. Izdelal jo je bil celjski urar Primuž Okrogelnik l. 1804. fl. za 625 fl. in dobro je tekla do l. 1867; ali potem trikrat popravljena od nevednih ljudi je bila ura še bolj popačena, tako, da mora zdaj večidel predelana biti. Celjski urar

g. Straub je popravilo prevzel za 350 fl. ter hoče za 3 leta zagotoviti, da bode dobro tekla in repetirala, kakor poprej. Že smo bili na skrbi, kako bomo take stroške poravnali, ko nam je vesela novice došla! Naš milostljivi knez in škof Jakob Maksimilijan, celjski rojak, ki so celjski fari že toliko dobrega storili, so tudi blagovoljno obljubili, teh 350 fl. za našo uro podeliti, za kar Njim pristrčno zahvalo tukaj izgovorimo. Ako Bog da, bo novi zvonik letos ob godu sv. Daniela, farnega patrona naše cerkve, to je h koncu mesca augusta, zgotovljen in tudi nova ura krasni zvonik zalšala.

Anton Vrečko,
opat celjski.

Iz Konjic. (Katol. polit. društvo v Konjicah) obhaja III. nedeljo po binokostih, t. j. 10. junija t. l. ob pol štirih popoldne, k sklepu papeževega jubileja, VI. obletnico svojega obstanka. Volil se bode društveni odbor — in kar je še imenitnejše — razlagali se bodo sklepi velikega shoda avstrijskih katoličanov na Dunaju. Zato vse ude uljudno vabi, tega zbora se posebno obilno udeležiti, društveni odbor. Prebivalcem košatega Pohorja bi pa radi sledeče na srce položili. Iz Kranjskega, Koroškega, gornjega Štajerskega od vseh krajev dohajajo glasi, da bodo v soboto po božjem Telesu na večer po gorah kresove žgali. Vstanite tudi vi, hrabri možje! Napravite kresov — kakor ste jih žgali l. 1871. ob papeževi 25letnici. Pokažite svetu očitno svojo ljubezen, udanost in hvaležnost Našemu preljubljenemu sv. Očetu Piju IX. ob 50letnici njihove škofovske službe! Proti nebu plamteči ogenj vaših kresov bo živo znamenje naših srčnih vošil za sv. Očeta Pija IX.

Od sv. Duha pri Lučah. Minuli petek po noči so nepoznani tatovje zopet eno kravo tukaj odgnali, da ne vemo kam za njo. To je že šesta krava, ki je tako bila ljudem vzeta. Vse straženje in iskanje ne pomaga nič. Ljudje so prestrašeni pa tudi močno srditi; ako tata vlovijo, ne vem če ga sodnija dobi celega ali živega v roke. Dne 23. maja smo po deževju lepo dolino med Kaplo in Arvežem videli vso belo, kakor da bi jo bil sneg pokrnil, pa bila je le toča. Ravno tako tudi na Šmolniku v Pohorju. Pri nas se je samo prikazala. Škode nam ni naredila. Imamo še tedaj upanje, da bomo imeli dobro letino. Do sedaj kaže vse lepo!

Iz Teharjev pri Celju. (Robata predrznost.) Tukaj je vlni meseca avgusta ondošnji občinski sluga — berič, kakor ga zovejo — svojo neotesanost s tim narisal, da je katehetu g. V. G. otroke, z zaporom kaznovane, razsajaje iz šole izpustil, priletel na g. kateheta, ga sé sirovimi besedami napadal in mu s pestmi grozil. Gosp. G. je to divje obnašanje občinskega sluga gosposki naznanil, na kar sta imela 28. aprila t. l. v Celju konečno obravnavo. Ker je katehet g. G. slugi odpustil, ter ni zahteval, da bi bil sluga kaznovan, se je slugi naložilo, da mora g. kateheta kar tam

v pričo odpuščanja prositi. Sirovemu značaju sluga je bilo to ponižanje preveliko, ter naravnost reče, da tega ne stori nikoli. Ko mu sodnik zatrdi, da, ako tega ne stori, določila se mu bode postavna kazen, katera bi utegnila malo večja biti, si ošabni sluga vendar pomisli, ter prosi kateheta odpuščanja. Kako prijetno in uspešno delovanje mora biti tam, kjer imajo tako „olikani“ sluga in sploh ljudje enake baže pri šoli in občini govoriti in ukaževati!

„Slov. Učitelj“.

Iz Koroškega. (Razne novosti.) Pomanjkanje duhovnikov postaja čedalje bolj občutljivo. Nedavno so v Javorju vzeli provizorja č. g. J. Ljubeja, vrlega Slovenca, ter ga predstavili k št. Mihelu na Krki. Javorje ostane brez lastnega duhovna, kuracijo bodo zanaprej oskrbovali duhovniki v Črni. — Blizu Rožeka so nedavno nepoznani tolovaji kmeta zgrabili in oropali. Jednako strašno zločinstvo se je zgodilo v Podklostru, kder je zločinec na Križevo na kmeta Mihorja zvečer pred hišo počakal, ga po glavi sklal in mu 400 fl. vzal. Nesrečni kmet je bil tako ranjen, da je moral umreti. Tolovaja še niso izvedeli. — Reservist Etlinger, bržčas nekoliko vinjen, se je zmotil in namesto v Celovec prišel v Grabštanj, kder se je na železnici črez šinjo vlegel. Kmalu prihruje vlak iz Maribora in vnese nesrečnežu levo nogo in ga tako rani, da je drugi den človek umrl po velikih bolečinah. Po celovskem jezeru so 15. maja zopet začeli z parobrodom „Karintija“ voziti, vendar ladija ne vozi dalje, nego do Poreč!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar so grofa Lariša poslali v Rim sv. očetu Piju IX. k 50letnici čestitati. Avstrijski katoličani so papežu nabrali in iz Dunaja odposlali 100.000 frankov v zlatu. — Državnih 72 poslancev je hodilo Trsta in Pole ogledovat, ker v obema mestoma država mnogo denarjev žrtvuje za mornarske naprave. — V Innsbruck na Tirolskem je došlo 40.000 pušek za orožanje tirolskih brambovcov. — Vojni minister Bylandt bo baje odstopil, na njegovo mesto pride general Mollinary, rodom Hrvat. To bo naše nemške rojake zopet jezilo, ker so itak že precej hudji, da ima mnogo Hrvatov najvišje vojniške službe v rokah, n. pr. dva generala Filipoviča, baron Rodič itd. Mi pa mislimo, svitli cesar že vedó, komu kaj zaupajo. — „Krahu“ ni konca ne kraja, to kažejo žalostni računi raznih bank in železnic itd. Delničarji dunajskega „bankvereina“ zgubijo (list „Presse“ je njegova last) 4 milijone, železnica „böhmische Nordbahn“ bi rada imela 200.000 fl. več podpore od države; „steirische Bau-gesellschaft“ v Gradcu ima 145.180 fl. zgbue, železarijsko društvo Neuberg pa 453381 fl. Ubogi delničarji! Na Ogerskem v Kaloczi je ogenj pokončal konjeniško kosarno ter je pogorelo 40 konj. Povodenj je velik del Szegedina zalila in vnesla.

— Zagrebački, dunajski in olumuški nadškofje postanejo kardinali rimske cerkve.

Vnanje države. Blizu 1000 avstrijskih katoličanov je 27. maja bilo v Rimu pred sv. očetom in Jim v imenu cele katoliške Avstrije čestitalo k 50letnemu slavnemu škofovanju. Vodja romarjem je bil kardinal knez Schwarzenberg. — Nemški cesar Viljelm je odposlal 5 velikih oklopnih v srednjezemsko morje v obrambo nemškim in ruskim podložnikom na Turškem. — Predsednik francoske republike, general Mak-Mahon, je Francozem obečal, da bo strogo skrbel za red doma in mir proti vnanjim vladam. — Angleži sicer Turku denar posojujejo, vendar ob enem se tudi z Rusi pogajajo, kako bi se Turčija naposled dala tako razkosati, da bi tudi Anglija svoj kos dobila. — Jednako delajo Italijani in bo bržčas tudi za Avstrijo prišel trenutek, da isto tako postopa. Vladni list „Bohemia“ piše: „brž ko dobi Turk od Rusa prvi močan udarec, bo Anglež pograbil Dardanele in Carigrad in vse, kar bo dobiti mogel. Grki bodo vdrli v Tesalijo in Epir, Srbi in Črnogorci bodo mahnil na rop v Hercegovino in Bosnijo in tedaj bo pravi trenutek, da tudi Avstrija zgrabi za orožje v obrambo svojih koristi. Za ta važni trenutek se pa mora že sedaj pripravljati, sicer zadene udarec prvič Turku namenjen ob enem tudi Avstrijo!“ To kaže, da se pripravljamo na boj!

Ruski-rumunski-turški boj.

L. 1854. je v Kavkazu prišel Omer-paša z 50.000 Turki pa ni nič opravil zoper Ruse, le nekatera mesta ob Črnem morju je požgal. Veliko menje bo sedaj opravil Fazli-paša z svojimi 10.000 vojaki, čeravno neusmiljeno divja z svojimi Črkosi. V mestiču Suhum-kale je pomoril vse prebivalce, sedaj je razdril tudi Adrile ali trdnjavo: sv. Duh, toda dalje ne more. Proti Kutaisu in Tiflisu sta mu pot zaprla ruska generala Kravčenko in Alhasov, ki držita Olgin in reko Kudur; obrst Šelkovejko pa je zasedel soteske v Kavkazu in pričakuje od velike železnice zadi za Kavkazem vojne pomoči. Zvedeni oficirji trdijo, da po ovi železnici lahko kmalu pridere 50.000 Rusov; dosti, da vse Turke iz Kavkaza v Črno morje pomečejo. Zato pa tudi ruska vojna v Armeniji, brez ozira na Fazli-pašo, trdno maršira naprej in je Turke že razklala na troje; prvi del je general Oklobijo zaprl v Batum, drugi del je obkoljen v Karsu in z tretjim beži Muktar-paša od Olti in Jardeza nazaj proti Erzerumu. Rusi so namreč po vzetju Ardahana, kder so zaplenili 92 kanonov in 1500 zabojev streljiva, vse sile združili, nekoliko vojakov postavili okoli Karsa, da v mestu streljajo, z ostalo vojno pa sedaj naglo pritiskajo za Muktar-pašem, kateremu tudi od južne strani nevarnost žuga. Kajti tukaj je general Terguzakov iz Bajazida črez 7000 črevljev visoke višine prodril v Dijadin, do Karakiliša in malega Eufrata. Oddelek poslednje

vojne se je pa od Bajazida obrnil proti Vanu in že nekoliko divjih Kurdivov podvrgel ruskej oblasti. Da nebi močno turško brodogradje vojakov izbarkalo v Krimu, kder prebiva mnogo mohamedanskih Tartarov, je general Semeka po mestih in vaseh razstavil veliko tisoč vojakov, mesta ob morju pa s šancami in torpedi zavaroval. Glavni udarec se Turkom čedalje bolj bliža v Evropi. Okoli 5. jun. pride ruski car v Ploješt in potem bodo Rusi bržčas kmalu začeli črez Donavo iti. Sedaj že najhujšim turkoljubom hlačice trepečejo, ker vidijo, kako mirno, previdno, premišljeno, dobro pripravljene Rusi postopajo. Vojaki so celo po poročilih turkoljubivih dopisnikov iz Rumunije sami krepki, in dobro rejeni ljudje, cvet ruskega naroda. Oblečeni so dobro, orožani izvrstno, oficirje imajo izobražene; niti enega samega dogodka o razsajanju ne vedo poročati: V Galac je prišlo 400 mornarjev, ki izdelujejo male ladje za most. Dva oficirja, Dobašev in Šestakov, sta 26. maja zaran ob treh na mali ladjici celo tiho iz Braje smuknila po Donavi do največjega turškega monitorja ter mu pod dno spustila torpedo tako srečno, da je par trenutkov potem ves železni monitor z 5 kanoni in 150 Turki razletel; oficirjema se ni zgodilo nič. Ta nesreča je Turke močno pobila. Rumunski knez je iz Kalafata začel Vidin bombardirati, sam je vžgal prvi strel; Vidin gori na večih mestih. Turki se bližajo srbskej meji, ker mislijo da bodo Rusi v Srbiji udarili prek Donave; to pa utegne tudi Srbe v boj prisiliti. V Carigradu so vsled zgube Ardahana Turki strašno razburjeni, sultan jim je skoro hotel oditi. Sulejman-paša je dobil povelje v Nikšič izstradanim Turkom spraviti živeža; tedaj bo tukaj skoro prišlo do bitke z Črnogorci. V Bosniji je strašna stiska za kristijane, sedaj mora vsak Turkom plačati 1 zlat harača, t. j. davek od vsakega človeka pri hiši. V Bolgariji hočejo Turki, če bodo ob Donavi tepeni, vse vesti in mesta požgati in ljudi seboj gnati ali poklati.

Za poduk in kratek čas.

Pisanje pohorskega romarja.

I.

Misel v Rim potovati me je že več časa nadlegovala. Toda uresničiti je nisem mogel. Preveč zadržkov je bilo od znotraj in od zunaj. Od znotraj skrb zaradi daljnega pota, skrb zavolj duhovnije, skrb zavolj velikega gospodarstva; od zunaj slabi časi, malo denarjev — pa vsi zadržki bili so srečno premagani in božja pot v Rim odločena. Čas pripravljanja mi je hitro potekel. Napočil je dan odhoda, sv. binkoštni pondeljek. Ovi dan bil sem še pri sv. 3 kraljih visoko na Pohorju. Priporočil sem se 3 modrim, naj bi Boga za me prosili, naj bi, kakor nekdanj jim, zvezda sreče na potu svetila tudi meni, me varno vodila ter pripeljala na zaželjeni kraj, kder bom videl in počastil na-

mestnika Onega na zemlji, kojega so sv. 3 kralji v betlehemske hlevu molili in mu darovali. Ob 10. uri zvečer istega dne sem se odpeljal iz Slov. Bistriškega kolodvora in jadno je šlo proti Celju. Neizrečeno razveselil sem se, ko tukaj na kolodvoru zagledam potnega tovariša in ljubega mi prijatelja, A. Belšaka, župnika sv. Kunigunde na Pohorju. Brzi se vsede k meni in tako sva potovala 2 Pohorca skup v Rim. Naglo je šlo sedaj proti beli Ljubljani. Ljubljana, mesto moje mladosti, kraj mojih dijaških let! Kako znana, domača, vesela mi je nekdanj bila; sedaj se mi je zdela vsa tuja, prazna in pusta za mene; le nekoliko znancev in prijateljev imam, ki ondi živijo — ali še veliko več, ki v grobih spijo pri sv. Krištofu. Tužne misli me obhajajo in ljubo mi je bilo, da je hlapon brž dalje drdral na Notranjsko. Peljali smo se mimo Borovnice po znamenitem mostu, ki je višji od farnega zvonika; potem mimo visokega Krima, gore, za katero je moja zibelka tekla. Pa zdelo se mi je vse, kakor sanje, ter sem z pesnikom izhehnil: „Kde so časi, kde so dnovi, ko smo bili še „Krajne sinovi“? Kmalu smo drdrali mimo Postojne, kder je čudo kranjske zemlje v postojnskih jamah, ter se bližali nerodovitnemu, pustemu Krasu, ki je podoben mrtvaškemu polju, obsejanemu z belim kamenjem, spomeniki mrtvih. Naše Pohorje je raj proti Krasu, ter sem mislil: glej, kamenje, katerega je tu preveč, bi pri nas na Htinju dobro bilo za zidanje kaplanije in šole, ki ste nam toliko potrebni! Prišli smo do Nabrežine ter namesto proti Trstu krenoli proti Gorici. Tu se začne zopet rodovitni svet z zlahtno trto, ki očesu kaj dobro dene. Gorica se ne imenuje zastonj slovenska Nizza zaradi svoje prijazne in jako rodovitne okolice. V Gorici smo se sošli z mariborskimi romarji in smo se potem še veliko bolj veseli naprej peljali. Z tem vlakom se je peljal tudi škof Juraj Strosmajer, dika jugoslovanska, katerega sem sedaj prvokrat imel čast videti in v svoje veliko veselje ž njim govoriti. Peljal se je tudi v Rim. V Kormonu smo prestopili mejo italijanskega kraljestva. Nastopili so laški uradniki in se jim mora reči, da so prav prijazno z romarji ravnali in se prav olikano vedli do potnikov. V laških vagonih je povsod zapisano po laški: 10 posti, t. j. 10 sedežev. Nek šaljivec je pa naredil: 10 rosti, t. j. 10 pečenih. Ko bi moralo po 10 potnikov v enem vagonu sedeti, bi res lahko postali kuhani in pečeni. Vendar tega se ni bilo treba bati, vozili smo se povsod prav lahko in dobro, nikder ni bilo gneče. Od Vidma je šlo v naglem tiru. — Lahj bolj hitro vozijo, kakor naši ljudje — po širnem furlanskem polju naprej tako, da smo bili že 22. maja ob eni popoldne v Benetkah. Videli smo nekdanjo ponosno „kraljico morja“ ter občudovali njeno lepoto. Bili smo na zvoniku sv. Marka ter imeli prekrasen pogled na mesto in na sinje morje, po katerem so barke vozile, kakor da bi beli labudi plavali. Vozili

smo se v gondolah, obiskali znamenitije cerkve, ter se zvečer ob 8. uri odpeljali proti Padovi. Tukaj sem se jaz pridružil kranjskim romarjem. Med temi so tudi 4 kmetje v jirhastih blačah in dolgih črevljih. Italijani vsepovsodi za njimi gledajo in ugiblajo, kaki ljudje bi to bili? Potem smo se urno peljali naprej proti Bologni in Rimu. Vsi romarji smo bili navdušeni ter enega srca, enih misli. Ena misel nas je navdajala vse, ena želja vsem gorela v srcu, le brž videti sveti Rim ter gledati lice sv. očeta, velikega in slavnega papeža Pija IX. Jaz z kranjskimi romarji sem prišel v Rim 23. maja po noči ob $\frac{1}{3}$ edenajsti uri. Mariborskih romarjev še ni bilo tukaj! Z Bogom!

Vabilo na naročbo znanstvenega časopisa Matice slovenske in prošnja za dotično gradivo.

Odbor Matice slovenske namerava v smislu poslednjega občnega zbora 2. dne t. m. izdajati znanstveni časopis, kateremu naj je ime: „Časopis Matice slovenske“. Ta časopis bode obsegal vse, kar v znanstvo spada, s posebnim ozirom na slovanski svet: zemljepisje, zgodopisje, prirodopisje, starinstvo, razprave o kulturni zgodovini Slovencev, državoslovne, socijalne in gospodarstvene razmere; nabiro ostankov narodnega pesništva, razprave o novih iznajdbah, umetnijah in vedah, naznanila in presojevanja novih slovstvenih stvari, poročila o delovanji Matičnem itd. Članki, segajoči v politiko, so po pravilih Matičnih izključeni iz časnika. „Časopisa Matice slovenske“ ima izhajati vsak četrta leta en zvezek po 3 do 4 pôle; zvezek bode stal 50 kr. Oglaševanje na naročbo, s katero se ob enem pošlje 50 krajc. naročnine za prvi zvezek, sprejema tajništvo Matice slovenske v Ljubljani do 20. junija t. l. Ta oglas velja tudi za poročilo celoletnega večidel plačila. Prvi list pride na svitlo, kakor hitro se a) oglasi toliko naročnikov, da so stroški izdavanja pokriti, in b) da odbor prejme časopisu primernih rokopisov toliko, da more prvi snopič na svitlo priti. Zato odbor, ki prevzame vredništvo prvega zvezka, ob enem vljudno vabi slovenske pisatelje, naj mu pošljejo brž ko mogoče za prvi list gori navedenemu programu primernih se vé da ne preobširnih sestavkov; vsaj tudi pri časnikih velja prislovica: „variatio delectat“. Odbor hoče tako vstreči željam nekaterih Matičnih gospodov udov. Z ozirom na obilo število časnikov slovenskih, ki deloma več ali manj obdelujejo novemu našemu časniku enako polje, nalagajo mu pa Matična pravila dolžnost, da previdno postopa o novem početji in zato izdanje prvega snopiča smatra za poskušnjo: ali se bode oglasilo toliko naročnikov, da ne bi Matica prevzela stroškov imela, in ali se bode novemu časniku našlo tudi zadosti čislanih pisateljskih moči.

Za odbor „Matice Slovenske“ v Ljubljani
20. maja meseca 1877.

Dr. Jan. Bleiweis, prvosednik.

Smešničar 22. Pri novačenju so nekteri fanti pred vrati, kder je že bila komisija za novačenje zbrana, glasno kričali in se smejali. Enemu izmed komisije je bilo to neprijetno, torej zapove pričujočemu feldvebeljnu, naj naredi zunaj mir, ker med takim kričem se gospodje še zastopiti ne morejo. Vojak stopi pred vrata rekoč: „Terem-maslo! tiho! pravim, gospodje v hiši nič ne zastopijo“.

Razne stvari.

(*Nesreča.*) Binkoštno nedeljo proti večeru se odpelja iz Celja z „mešanim vlakom“ proti Laškemu nekoliko vinjen konduktér L. Vštric „grenadirja“ pod Celjem pa spodrkne iz deske, na kateri stoječ je vozne listke preščipaval, pade na tla, si prebije čepino do možganov ter čez nekaj časa potem v bolnišnici umrje.

(*Poskušnje zrelosti*) na učiteljskem pripravništvu v Mariboru se začnejo 25. junija.

(*Starine zastonj iskali*) so v Rottenbergu blizu sv. Lovrenea v puščavi grof Wurmbrand, profesor Pihler v pričó 200 ljudi, ki so se gospodoma smejali videvi, da se je 2 sežnja globoko v zemljo zahnan kopalo.

(*Posojilnica v Jarenini*) je baje lani na 388 menjice izposodila 87.532 fl. med tem, ko je sama na posodo vzela 54.072 fl.

(*Brandstetterjevi rudokopi*) so pri javni dražbi g. dr. Radeju ostali za 1150 fl., čeravno jih je državni rudokopni svetovalec grof Beust na 1 milijon vrednosti cenil in država na nje posodila 60.000 fl. in naposled še Brandstetter sam ne vemo koliko dolgov naložil.

(*Krido napravil*) je trgovec Janez Bilih v Oplotnici pri Konjicah.

(*Službensko doklado*) je dobil g. Poljanec, učitelj v Brežicah.

(*Zemljevidi od bojišča*) v Evropi in Aziji se dobijo hitro in po ceni, ako se po nakaznici pošlje 1 fl. 50 kr. pod adreso: J. Schlacher, Lindengasse N. 7. Stadt VII. Wien. Zemljevidov je 5 in sicer precej dobrih!

(*V Dobrno*) je do sedaj došlo 66 gostov v topliče.

(*Kat. pol. društvo v Slov. Gradcu*) bo imelo v nedeljo 3. junija zbor na čast 50letnici Pija IX. Društveniki udeležite se zбора v obilnem številu!

(*Okrajni zastop v Slov. Gradcu*) je izvolil dva narodna moža, namreč g. Jan. Barta za načelnika, g. Mih. Vošnarja pa za njegovega namestnika.

(*Drevo ubilo*) je Janeza Plankel-na, predstojnika v Stenici pri Celju. Podiral je smreko ter je tako nesrečno prišel pod padajoče drevo, da mu je to zlomilo rebra in križ. Reva je brž izdehnil.

(*Nagla smrt*) je v Radgoni 26. t. m. zadela kanonirja J. Bukovca, doma iz Celja; konj ga je v prsa s kopitom udaril. Žalujoči tovariši so ljubljenu s slovenskemu rojaku zložili 24 fl. za slovesen pogreb!

(*Krēma pogorela*) je pri sv. Barbari v Haložah. K sreči je bilo vreme mirno, sicer bi šla cerkva in ves. Krēmarica Amalija Rajher je baje visoko zavarovana.

Dražbe III. 8. junija Blaž Godec v Vrhovljah; 9. jun. Marija Heumeier v Mariboru 34.000 fl. 13. junija Mat. Kacijan v Hodošah 60 fl. 15. jun. Ferd. Klepač v Starivesi 2800 fl. 30. jun. Jožef Lovec v Prenušu 13.115 fl.

Listič uredništva: Zastran volitve v Grižah bodi dosti. — Vabilo čitalnice v Mozirju nam je prepozno došlo. Dopisi od sv. Lenarta, od Kapele, iz Halož, od sv. Križa in Maribora prihodnjic.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁶⁸/₁₀₀ vag. — 100 kilo = 1 cent in 78 1/2 funta.)

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . . .	11	50	7	—	5	90	4	20	6	50	6	10	6	—
Ptuj	10	—	7	20	5	25	4	25	6	50	5	80	6	25
Ormuž	8	94	7	80	5	56	3	90	5	21	7	80	4	88
Gradec	12	32	7	24	6	—	4	70	6	20	—	—	6	—
Celovec	10	—	8	—	6	45	3	50	5	60	4	46	7	—
Ljubljana . . .	10	25	6	80	5	15	3	—	5	65	4	70	4	30
Varaždin	10	—	8	40	4	60	4	20	6	80	7	—	6	—
Zagreb	9	—	8	20	3	80	3	70	5	40	6	80	5	—
Dunaj } 100	16	75	12	50	11	—	9	40	8	20	—	—	—	—
Pešt } Klg.	14	10	12	37	8	18	8	32	7	—	5	—	—	—

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 58 55 — Srebrna renta 64 30 — Zlata renta 70 45 — Akcije narodne banke 771 — Kreditne akcije 135. — Napoleon 10 31 — Ces. kr. cekini 6 12 — Srebro 112 75

Loterijske številke:

V Gradcu 26. maja 1877: 36 74 20 48 58.

Na Dunaju „ „ 58 52 35 68 49.

Prihodnje srečkanje: 9. junija 1877.

V Mariboru. Krompir 3 fl. 30 kr. Hl. — fažol 16, leča 30, grah 28 kr. Kg. — Pšeno 12 kr. liter. — Pšenično gres 28, prednja moka 23, srednja 19, polentna moka 12 kr. Kg. — Kravje maslo 1 fl. 20 kr., svinjsko maslo 86, slanina frišna 68, slanina prevojena 86 kr., puter 1 fl. 10 kr. Kg. — Jajce 2 kr. vsako. — Govedina 47, teletina 49, svinjetina mlada 54 kr. Kg. — Mleko frišno 12, posneto 10 kr. liter. — Drva trda fl. 3 60 mehka, fl. 3 — Kbm. — Ogelje trdo fl. 1 —, mehko 60 kr. Hl. — Seno 3 fl. 50 kr. slama 3 fl. 40 kr., stelja 2 fl. 10 kr. za 100 Kg.

Oznanilo.

Dajem si čast naznaniti, da sem otvoril svojo
odvetniško (advokaturno) pisarno
v Mariboru — Burgplatz — v poprejšnjih prostori-
rijah štajerske eskomptne banke.

[1—3] **Dr. B. Glančnik.**

Sirovi loj

kupujeta vsaki čas po najvišji ceni

Karl Pamperl-ova sina,

Topilnica za loj, svečarija in mlarnica,
zaloga vžigalnih, svetilnih in maščobnih tvarin

v CELOVCI na Koroškem.

Ponudba.

Hiša se da v najem v trgu Veržeju, uro hoda
od Ljutomera. Hram je z opeko pokrit, ima 3
sobe, kuhinjo, veliko obokano pivnico, zraven je
še kravji in svinjski hlev, škeden, ograda in grede.
Tota hiša sodi za trgovca, ostarijaša ali vračnika.
Kdor želi hišo v najem vzeti, naj se oglasi pri g.
Martinu Ostercu v Veržeju (Wernsee) hiš. št. 12.

DANIEL RAKUŠ,

trgovec z železjem „pri zlati kosi“ („zur goldenen Sense“)

v CELJU

priporočuje p. n. občinstvu

ključarsko opravo za poslopja,

na primer:

okove za okna, dveri, vrata

itd. potem posamezne dele priljubljenih

železnih ognjišč ali „šparherdov“.

Vsa roba je izvrstna in se oddaje po najnižji ceni.

**Cenike radi dopošljemo po pošti vsakemu na dom celó zastonj, ako se
za nje oglasi.**

[1—3]

Svetinje za napredek.

Od leta 1867.

Albert Samassa,

e. k. dv. zvonar, izdeljavec strojev raznoterega otročja pri gašenju ognja

v LJUBLJANI

priporočam **Vbrana zvonila z vsó opravo**

Dalje

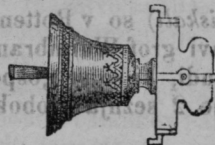
razno otročje iz medenine, iz lhtega železa, kovane cevi, potem
ceve iz konopine in iz gume itd. vse po najnižji ceni.

Diploma priznanja.

Občanin in prvi. družstvom
prvotnim plavevanje v obročih.

17 svetinj.

Diploma priznanja.

Svetinje za napredek.